

Werkgelegenheid en bedrijvendynamiek in de gemeente Groningen 2022-2023

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding.....	4
Leeswijzer	4
2 Bedrijfsdemografische kerncijfers.....	5
2.1 Kerncijfers werkgelegenheid en vestigingen	5
2.2 Kerncijfers naar grootteklasse	6
2.3 Kerncijfers naar branche	7
2.4 Speerpuntsectoren.....	8
2.5 Werklocaties	9
2.6 Vacatures en toekomstverwachting	13
3 Bedrijfsdynamiek	14
3.1 Bedrijfsoprichtingen en –opheffingen.....	14
3.2 Binnengemeentelijke verhuizingen	15
4 Ontwikkelingen binnen de Diepenring.....	16
4.1 Ontwikkeling totaal aantal vestigingen Diepenring.....	16
4.2 Ontwikkelingen Diepenring op een niet woonadres.....	17
5 Bijlagen	18
Bijlage I Vestigingen en banen per sectie in 2022 en 2023	18
Bijlage II Ontwikkeling vestigingen naar werklocatie en gebied	24
Bijlage III Grafisch overzicht van de werklocaties.....	26
Bijlage IV Overzicht indeling speerpuntsectoren	27
Colofon	30

Samenvatting

Allereerst willen we de bedrijven en organisaties bedanken die aan het onderzoek hebben meegewerkt.

De response in 2023 bij vestigingen waar twee of meer personen werkzaam zijn is 73 procent. Dit is 8 procentpunt lager dan in 2022, maar vergelijkbaar met de voorliggende jaren.

Het aantal vestigingen in de gemeente Groningen neemt in de periode van 1 april 2022 tot 1 april 2023 toe met 1.317 naar 26.277. De totale werkgelegenheid neemt toe met 5.807 banen naar 176.521.

Het aantal vaste banen stijgt met 6.127 naar 169.799. Een toename van 3,7 procent. Het aantal ingeleende uitzendkrachten daalt met 320 naar 6.722. Een daling van 4,5 procent.

Het aandeel van eenpersoonsvestigingen in de gemeente Groningen blijft toenemen, met 1,0 procentpunt naar 75,0 procent. Het aandeel in de werkgelegenheid van deze vestigingen is 11,2 procent.

Het MBK (2 -249 werkzame personen) telt 94.097 banen in 2023, een stijging van bijna drie procent.

Het aantal banen in de 'Commerciële Dienstverlening' neemt toe met 6.0 procent.

De toename van banen in de speerpuntsector 'ICT-sector' komt hoofdzakelijk door autonome groei.

Het aantal banen op kantoorlocaties neemt toe met 6.0 procentpunt. Deze toename komt voornamelijk door de autonome groei van banen.

De vacaturegraad in de gemeente Groningen blijft hoog, met 47 vacatures per 1.000 banen.

Het aantal faillissementen blijft laag ten opzichte van de jaren voor de coronacrisis. In de laatste drie kwartalen van 2023 zijn er tot nu toe 12 vestigingen failliet gegaan.

De groei van vestigingen binnen de Diepenring komt door vestigingen die op een woonlocatie gevestigd zijn.

Op niet-woonadressen binnen de diepenring neemt het aantal vestigingen in de Handel af en stijgt het aantal vestigingen in de branches 'Horeca' en 'Commerciële dienstverlening'.

1 Inleiding

Jaarlijks per 1 april voert de gemeente in landelijk verband het werkgelegenheidsonderzoek uit. Het aantal banen op de peildatum is inclusief 'hybride werkenden'.

Dit rapport beschrijft de ontwikkeling van het aantal vestigingen en de werkgelegenheid binnen de gemeente Groningen, uitgesplitst op basis van verschillende kenmerken. Een baan wordt bepaald aan de hand van de definitie, zoals gebruikt door het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (LISA): 'een persoon die betaalde activiteiten verricht op of vanuit de vestiging'. Eén persoon kan dus meerdere banen hebben. De economische activiteit van vestigingen wordt geclassificeerd aan de hand van de Standaard Bedrijfsindeling (SBI 2008 – versie 2018) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De SBI is een hiërarchische indeling van economische activiteiten.

Sinds 1 januari 2022 kunnen eenpersoonsvestigingen het bezoekadres van hun vestiging afschermen bij de Kamer van Koophandel, als gevolg daarvan zijn deze vestigingen gevestigd op een postbus, of op een adres buiten de gemeente in het Vestigingenregister.

We gaan in op de meerjarige ontwikkeling van de werkgelegenheid en de bedrijvendynamiek. De cijfers over de werkgelegenheid komen voort uit het jaarlijkse integrale werkgelegenheidsonderzoek dat de gemeente Groningen in landelijk verband uitvoert.

De bedrijvendynamiek wordt bepaald door binnengemeentelijke verhuizingen, bedrijfsoprichtingen en -opheffingen van vestigingen. De informatie hierover komt uit het vestigingenregister van de gemeente Groningen. De rapportage heeft uitsluitend betrekking op actieve bedrijven van waaruit een economische activiteit of zelfstandig (vrij) beroep wordt uitgeoefend door ten minste één werkzaam persoon.

Van bedrijven met twee of meer werknemers is de respons 73,3 procent. Voor eenpersoonsvestigingen is de respons 20,4 procent. Bij non-respons zijn de werkgelegenheidsgegevens afkomstig uit secundaire bronnen, zoals de Kamer van Koophandel, jaarverslagen of websites.

Om een zo betrouwbaar mogelijk beeld te geven, worden bij het werkgelegenheidsonderzoek cijfers met terugwerkende kracht gecorrigeerd in het geval van nieuwe informatie. De cijfers in dit rapport kunnen daarom licht afwijken van die uit voorgaande jaren.

Leeswijzer

Verklaring van de tekens in de tabellen:

Abs.	= absolute ontwikkeling van 1 april 2022 tot 1 april 2023
Proc.	= procentuele ontwikkeling van 1 april 2022 tot 1 april 2023
x	= geheim
Niets (blank)	= cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	= komt niet voor
2022 – 2023 / '22 – '23	= 1 april 2022 tot 1 april 2023

2 Bedrijfsdemografische kerncijfers

2.1 Kerncijfers werkgelegenheid en vestigingen

Het aantal vestigingen in de gemeente Groningen is in de periode van 1 april 2022 tot 1 april 2023 per saldo toegenomen met 1.317 naar 26.277. Dit is een groei van 5,3 procent.

In dezelfde periode is het aantal banen toegenomen met 5.807 (3,4 procent) naar 176.521. Van de toegenomen 6.127 vaste banen zijn er 5.122 banen van 12 uur of meer per week.

De autonome groei is verantwoordelijk voor 80 procent van de totale groei van het aantal vaste banen in de periode '2022-2023'.

Het aandeel vrouwen in de werkgelegenheid daalt licht, ten opzichte van 1 april 2022 naar 50,1 procent. Het totaal aantal banen van vrouwen nam toe met 2.382 waarvan 1.206 banen van 12 uur of meer per week.

2.1.1 Ontwikkeling aantal banen naar voormalige gemeente

	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Vast personeel								
Groningen	126.166	141.874	142.072	146.586	153.561	159.380	5.819	3,8
Haren	6.702	7.486	7.497	7.747	8.198	8.482	284	3,5
Ten Boer	1.836	1.698	1.746	1.740	1.913	1.937	24	1,3
Subtotaal	134.704	151.058	151.315	156.073	163.672	169.799	6.127	3,7
Ontwikkeling* (%)		2,7	0,2	3,1	4,9	3,7		
Ingeleende uitzendkrachten								
Groningen	4.857	6.376	5.884	6.532	6.858	6.615	-243	-3,5
Haren	260	116	114	126	125	81	-44	-35,2
Ten Boer	100	47	60	38	59	26	-33	-55,9
Subtotaal	5.217	6.539	6.058	6.696	7.042	6.722	-320	-4,5
Ontwikkeling* (%)		-9,6	-7,4	10,5	5,2	-4,5		
Totaal banen	139.921	157.597	157.373	162.769	170.714	176.521	5.807	3,4
Ontwikkeling* (%)		2,1	-0,1	3,4	4,9	3,4		

* is de ontwikkeling t.o.v. het voorgaande jaar

2.1.2 Ontwikkeling aantal vestigingen naar voormalige gemeente

	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Groningen	15.710	18.979	19.880	21.141	22.236	23.390	1.154	5,2
Haren	1.654	1.791	1.868	1.938	2.070	2.194	124	6,0
Ten Boer	575	574	606	623	654	693	39	6,0
Totaal vestigingen	17.939	21.344	22.354	23.702	24.960	26.277	1.317	5,3
Ontwikkeling* (%)		4,1	4,7	6,0	5,3	5,3		

* is de ontwikkeling t.o.v. het voorgaande jaar

2.2 Kerncijfers naar grootteklasse

De indeling van de grootteklasse van de vestigingen wordt bepaald aan de hand van het aantal vaste banen bij een vestiging ongeacht de arbeidsduur. Binnen de klasse 'geen vast personeel' gaat het onder andere om vestigingen die tijdelijk niet actief zijn en vestigingen waarvan het personeel geteld is bij de hoofdvestiging. Vestigingen met uitsluitend ingeleende uitzendkrachten vallen hier ook onder.

Het aantal vestigingen in een grootteklasse is niet alleen het saldo van bedrijfsoprichtingen en -opheffingen. Veranderingen in het aantal werknemers kan een verandering in grootteklasse tot gevolg hebben.

De groei van het aantal vestigingen (1.317) komt voornamelijk door de groei van het aantal eenpersoonsvestigingen. Het aandeel eenpersoonsvestigingen stijgt met 1,0 procentpunt naar 75,0 procent.

De toename van vestigingen in de grootteklasse '250 en meer personen' komt hoofdzakelijk door grootteklasse-verschuivingen van vestigingen naar deze klasse.

2.2.1 Ontwikkeling aantal vestigingen naar grootteklasse

Grootteklasse	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
geen vast personeel	125	98	125	143	98	105	7	7,1
1 persoon	11.436	14.959	15.950	17.149	18.462	19.708	1.246	6,7
2-9 personen	4.665	4.339	4.361	4.514	4.346	4.373	27	0,6
10-49 personen	1.332	1.517	1.488	1.459	1.590	1.613	23	1,4
50-249 personen	319	360	357	363	387	397	10	2,6
250 en meer personen	62	71	73	74	77	81	4	5,2
Totaal	17.939	21.344	22.354	23.702	24.960	26.277	1.317	5,3

Het aandeel van de totale werkgelegenheid bij eenpersoons vestigingen is 11,2 procent, een stijging van 0,4 procentpunt ten opzichte van de vorige periode.

In de grootteklasse '250 en meer personen' komen er door de verschuiving van grootteklassen per saldo 856 banen bij. De autonome groei van banen van vestigingen in de klasse '250 en meer personen' levert 1.302 banen op.

2.2.2 Ontwikkeling aantal banen naar grootteklasse

Grootteklasse	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
geen vast personeel	58	1	19	0	0	13	13	
1 persoon	11.534	15.029	15.980	17.176	18.500	19.767	1.267	6,8
2-9 personen	18.065	17.084	16.979	17.151	16.917	17.107	190	1,1
10-49 personen	27.891	32.055	31.719	31.359	33.742	34.497	755	2,2
50-249 personen	35.268	39.269	38.325	38.696	41.048	42.493	1.445	3,5
250 en meer personen	47.105	54.159	54.351	58.387	60.507	62.644	2.137	3,5
Totaal	139.921	157.597	157.373	162.769	170.714	176.521	5.807	3,4

2.3 Kerncijfers naar branche

Alleen in de branche 'Landbouw / Visserij' zien we een afname van het totaal aantal vestigingen.

De grootste procentuele stijging van het aantal vestigingen zien we in de branche 'Bouwnijverheid (F)'. Deze vestigingen zijn voornamelijk eenpersoonsvestigingen, namelijk 158 van de 163 vestigingen.

2.3.1 Ontwikkeling aantal vestigingen naar branche

Branche	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Landbouw / Visserij (A,B)	197	183	192	197	209	206	-3	-1,4
Industrie / Nutsbedrijven (C,D,E)	563	637	641	662	681	687	6	0,9
Bouwnijverheid (F)	951	1.105	1.178	1.296	1.478	1.641	163	11,0
Handel / Horeca (G,I)	3.621	3.933	4.108	4.486	4.616	4.711	95	2,1
Onderwijs (P)	991	1.561	1.725	1.887	1.984	2.094	110	5,5
Gezondheidszorg (Q)	1.984	2.347	2.383	2.499	2.646	2.845	199	7,5
Commerciële dienstverlening (H,J,K,L,M,N,S95,S96)	7.739	9.281	9.749	10.160	10.646	11.279	633	5,9
Niet-commerciële dienstverlening (O,R,S94,T,U)	1.893	2.297	2.378	2.515	2.700	2.814	114	4,2
Totaal	17.939	21.344	22.354	23.702	24.960	26.277	1.317	5,3

In alle branches neemt de werkgelegenheid toe.

De toename van banen in de 'Handel / Horeca' komt voor circa 60 procent door een toename in de grootteklasse '50-249 personen'. Deze toename komt voornamelijk door voor de gemeente nieuwe vestigingen.

Binnen de 'Commerciële dienstverlening' komt bij 50 procent van de groei van banen door een verschuiving van grootteklassen naar de grootteklasse '250 en meer personen'.

2.3.2 Ontwikkeling aantal banen naar branche

Branche	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Landbouw / Visserij (A,B)	448	361	368	367	377	379	2	0,5
Industrie / Nutsbedrijven (C,D,E)	8.278	8.036	7.960	7.949	8.153	8.286	133	1,6
Bouwnijverheid (F)	4.590	5.148	5.144	5.154	5.790	5.896	106	1,8
Handel / Horeca (G,I)	23.960	29.436	29.033	29.163	31.597	32.747	1.150	3,6
Onderwijs (P)	14.807	17.310	17.535	18.409	19.285	19.934	649	3,4
Gezondheidszorg (Q)	31.877	35.395	36.132	37.927	38.216	38.853	637	1,7
Commerciële dienstverlening (H,J,K,L,M,N,S95,S96)	39.339	44.528	42.675	44.339	46.596	48.590	1.994	4,3
Niet-commerciële dienstverlening (O,R,S94,T,U)	16.622	17.383	18.526	19.461	20.700	21.836	1.136	5,5
Totaal	139.921	157.597	157.373	162.769	170.714	176.521	5.807	3,4

2.4 Speerpuntsectoren

De gemeente Groningen heeft in haar beleid een aantal speerpuntsectoren onderscheiden. In bijlage IV staat een overzicht van de SBI-codes per speerpuntsector.

Sommige SBI-codes vallen onder meerdere speerpuntsectoren, daarom kan de som van de kolommen afwijken van het totaal.

Binnen de speerpuntsectoren is het aantal vestigingen gestegen met 5,3 procent, dit is gelijk aan de gemiddelde groei in de gemeente.

Alleen in de speerpuntsector 'Energie' daalt het aantal vestigingen ten opzichte van een jaar eerder.

2.4.1 Ontwikkeling aantal vestigingen naar speerpuntsector

Speerpuntsector	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Creatieve industrie	2.886	3.608	3.818	4.094	4.441	4.669	228	5,1
Energie	43	53	57	65	68	67	-1	-1,5
ICT-sector	1.300	1.525	1.551	1.593	1.623	1.672	49	3,0
Life sciences & Health	1.534	1.826	1.847	1.934	2.070	2.223	153	7,4
Totaal	5.760	7.006	7.267	7.680	8.195	8.623	428	5,2

De toename van banen in de 'ICT-sector' en 'Energie' komt door de autonome groei.

De groei van het aantal banen in de speerpuntsectoren ligt onder het gemeentelijk gemiddelde. Dit komt hoofdzakelijk door de kleine toename van het aantal banen in de 'Life sciences & Health'. De overige speerpuntsectoren laten meer groei zien dan het gemeentelijk gemiddelde.

De groei van banen binnen de 'Creatieve industrie' komt door het saldo van oprichtingen en opheffingen van vestigingen in de grootteklasse '1 persoon'.

De toename van banen in de 'ICT-sector' en 'Energie' komt door de autonome groei.

2.4.2 Ontwikkeling aantal banen naar speerpuntsector

Speerpuntsector	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Creatieve industrie	5.059	6.178	6.332	6.600	7.089	7.397	308	4,3
Energie	2.273	2.043	1.970	2.069	2.164	2.400	236	10,9
ICT-sector	7.789	9.406	8.716	8.802	8.999	9.609	610	6,8
Life sciences & Health	24.613	27.562	27.845	29.514	29.499	29.589	90	0,3
Totaal	39.729	45.182	44.856	46.978	47.743	48.970	1.227	2,6

2.5 Werklocaties

In bijlage II vindt u een overzicht van de werklocaties.

Onder 'Overig Gebied' vallen ook de vestigingen die op een postbus gevestigd zijn. Op 1 april 2023 betreft dit 33 vestigingen.

Een derde van de toename van het aantal vestigingen op een 'Kantoorlocatie' komt door het positieve saldo van binnengemeentelijke verhuizingen naar dit werklocatietype van een andere werklocatietype.

De toename van vestigingen in het werklocatietype 'Overig gebied' en de 'Binnenstad' is hoofdzakelijk het resultaat van oprichtingen en opheffingen.

Tabel 2.5.1 Ontwikkeling aantal vestigingen naar werklocatietype

Vestigingen	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Bedrijventerreinen	1.621	1.920	1.978	2.065	2.184	2.245	61	2,8
Kantoorlocaties	465	657	714	764	795	845	50	6,3
Binnenstad	3446	3787	3922	4158	4253	4406	153	3,6
Kennisgebieden	161	132	145	144	157	159	2	1,3
Gemengd gebied	162	225	264	346	362	363	1	0,3
Overig gebied	12.084	14.623	15.331	16.225	17.209	18.259	1.050	6,1
Totaal	17.939	21.344	22.354	23.702	24.960	26.277	1.317	5,3

Autonome groei is voor circa 90 procent verantwoordelijk voor de groei van banen op kantoorlocaties.

De afname van banen in Kennisgebieden en 'Gemengd gebied' komt door een daling van het aantal banen bij bestaande vestigingen.

Tabel 2.5.2 Ontwikkeling aantal banen naar werklocatietype

Totaal banen	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
Bedrijventerreinen	23.047	27.022	27.048	28.196	29.838	31.402	1.564	5,2
Kantoorlocaties	27.845	33.502	33.937	33.660	35.933	38.295	2.362	6,6
Binnenstad	22.821	25.916	24.567	25.732	26.986	27.499	513	1,9
Kennisgebieden	18.758	20.116	19.886	21.540	22.259	21.993	-266	-1,2
Gemengd gebied	3.225	1.914	1.914	2.046	1.903	1.873	-30	-1,6
Overig gebied	44.225	49.127	50.021	51.595	53.795	55.459	1.664	3,1
Totaal	139.921	157.597	157.373	162.769	170.714	176.521	5.807	3,4

De groei van vestigingen op Eemspoort komt zowel door het saldo van oprichtingen en opheffingen en door het saldo van binnengemeentelijke verhuizingen naar dit bedrijventerrein.

Het saldo van binnengemeentelijke verhuizingen is grotendeels verantwoordelijk voor de afname van vestigingen van 'Sontplein e.o.'.

Tabel 2.5.3 Ontwikkeling aantal vestigingen naar bedrijventerreinen

Code	Bedrijventerrein	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
12	De Hoogte	39	38	40	40	43	38	-5	-11,6
04	Driebond	148	187	186	214	237	241	4	1,7
22	Eemspoort	362	394	411	431	472	542	70	14,8
03	Euvelgunne	145	170	165	169	180	177	-3	-1,7
91	Felland	43	41	43	46	47	49	2	4,3
15	Hoendiep	153	215	214	226	229	233	4	1,7
18	Hoogkerk Oost	15	17	17	17	20	22	2	10,0
19	Hoogkerk Vierverlaten	29	23	23	23	25	25	0	0,0
24	Milieuboulevard I	2	2	3	2	2	2	0	0,0
05	Oosterhoogbrug/Koningsweg	61	60	65	64	70	70	0	0,0
17	Peizerweg	67	95	104	110	111	106	-5	-4,5
25	Roodehaan				1	1	3	2	200,0
77	Scandinavische Havens	34	46	40	40	40	45	5	12,5
02	Sontplein e.o.	21	64	86	81	77	70	-7	-9,1
89	Ten Boer Dijkshorn	19	32	34	34	38	37	-1	-2,6
11	Ulgersmaborg	91	127	127	130	132	130	-2	-1,5
10	Ulgersmaweg	70	72	76	79	87	83	-4	-4,6
20	Westpoort	5	8	15	17	19	21	2	10,5
01	Winschoterdiep	230	239	235	250	263	256	-7	-2,7
08	Witte Lam	87	90	94	91	91	95	4	4,4
Totaal		1.621	1.920	1.978	2.065	2.184	2.245	61	2,8

De afname van banen in het bedrijventerrein 'Peizerweg' komt door een binnengemeentelijke verhuizing van een grote werkgever naar een andere locatie binnen de gemeente Groningen.

De toename van banen in 'Westpoort' komt door, voor de gemeente, nieuwe vestigingen op dit bedrijventerrein.

Autonome groei bij bestaande vestigingen zorgt voor een stijging van het aantal banen op bedrijventerrein 'Eemspoort'.

Tabel 2.5.4 Ontwikkeling aantal banen naar bedrijventerreinen

Code	Bedrijventerrein	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
12	De Hoogte	450	457	549	560	535	502	-33	-6,2
04	Driebond	2.025	2.808	2.606	2.959	3.112	3.044	-68	-2,2
22	Eemspoort	5.335	6.182	5.136	5.158	5.691	6.647	956	16,8
03	Euvelgunne	1.959	2.424	3.229	3.485	3.982	4.294	312	7,8
91	Felland	x	x	x	193	191	209	18	9,4
15	Hoendiep	1.454	1.629	1.624	1.718	1.914	1.776	-138	-7,2
18	Hoogkerk Oost	345	232	217	245	328	361	33	10,1
19	Hoogkerk Vierverlaten	661	772	794	850	803	847	44	5,5
24	Milieuboulevard I	x	x	x	x	x	x	x	x
05	Oosterhoogebrug/Koningsweg	254	198	205	274	360	308	-52	-14,4
17	Peizerweg	2.479	2.291	2.208	2.188	2.125	1.575	-550	-25,9
25	Roodehaan				x	x	x	x	x
77	Scandinavische Havens	210	371	315	328	347	375	28	8,1
02	Sontplein e.o.	1.397	2.090	3.212	3.132	3.349	3.354	5	0,1
89	Ten Boer Dijkshorn	121	165	166	157	176	158	-18	-10,2
11	Ulgersmaborg	537	579	558	587	557	652	95	17,1
10	Ulgersmaweg	344	334	375	350	342	348	6	1,8
20	Westpoort	117	265	304	304	336	827	491	146,1
01	Winschoterdiep	4.179	5.571	4.821	5.149	5.131	5.537	406	7,9
08	Witte Lam	946	429	504	498	499	512	13	2,6
Totaal		23.047	27.022	27.048	28.196	29.838	31.402	1564	5,2

De groei van het aantal vestigingen op 'De Meeuwen', komt zowel door nieuwe vestigingen die starten op deze kantoorlocatie en door vestigingen komen van een andere werklocatie.

De toename op het 'Martini Trade Park' komt door het saldo van oprichtingen en opheffingen op deze kantoorlocatie.

2.5.5 Ontwikkeling aantal vestigingen naar kantoorlocaties

Code	Kantoorlocatie	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
50	Corpus Den Hoorn Zuid	126	202	215	225	238	239	1	0,4
59	De Meeuwen	16	21	17	19	20	40	20	100,0
54	Europapark	124	167	208	230	239	256	17	7,1
55	Hunzepark	12	11	13	12	11	12	1	9,1
53	Kempkensberg	4	7	8	7	6	6	0	0,0
21	Kranenburg	48	53	60	67	73	76	3	4,1
52	Martini Trade Park	68	127	126	141	143	150	7	4,9
51	Stationsgebied	67	69	67	63	65	66	1	1,5
Totaal		465	657	714	764	795	845	50	6,3

Een toename van banen bij bestaande vestigingen is de voornaamste reden van groei van het aantal banen voor zowel de kantoorlocaties 'Europapark', Hunzepark' en 'Kempkensberg'.

2.5.6 Ontwikkeling aantal banen naar kantoorlocaties

Code	Kantoorlocatie	2014	2019	2020	2021	2022	2023	Abs.	Proc.
50	Corpus Den Hoorn Zuid	6.240	8.447	8.904	8.735	9.816	10.045	229	2,3
59	De Meeuwen	1.360	1.996	1.996	1.976	2.329	2.601	272	11,7
54	Europapark	5.117	5.805	6.099	5.784	5.867	6.452	585	10,0
55	Hunzepark	581	489	652	515	533	628	95	17,8
53	Kempkensberg	3.378	3.074	3.425	3.287	2.956	3.411	455	15,4
21	Kranenburg	3.295	5.782	5.446	5.384	5.495	5.778	283	5,2
52	Martini Trade Park	2.417	3.287	3.007	3.325	3.576	3.639	63	1,8
51	Stationsgebied	5.457	4.622	4.408	4.654	5.361	5.741	380	7,1
Totaal		27.845	33.502	33.937	33.660	35.933	38.295	2362	6,6

2.6 Vacatures en toekomstverwachting

In het werkgelegenheidsonderzoek vragen we de vestigingen naar het aantal openstaande vacatures op 1 april 2023. De respons op deze vraag is dit jaar 28 procent, dit is hoger dan voorgaande jaren. Aan de hand van de respons is de vacaturegraad (het aantal openstaande vacatures per 1.000 banen) berekend.

Zowel landelijk als in de gemeente daalt de vacaturegraad met circa vijf. De vacaturegraad in blijft hoog in vergelijking met voorgaande jaren, zowel landelijk als in de gemeente. *(Bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/vacatures/vacaturegraad-naar-bedrijfstak>).*

De vacaturegraad is het hoogst in de sectie 'Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening' (N) met 130. In de sectie Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht (D) is de vacaturegraad het laagst met 6.

2.6.1 Vacaturegraad van de afgelopen vijf jaar

	2019	2020	2021	2022	2023	Aantal vacatures 2023
Inclusief uitzendbranche	30	21	37	54	47	4.063
Exclusief uitzendbranche	25	20	34	47	39	3384

De respons op de vraag naar de toekomstverwachting van de grootte van het personeelsbestand is 27 procent, dit is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

De toekomstverwachting van het personeel bij vestigingen blijft positief, maar is wel minder dan een jaar eerder.

2.6.2 Toekomstverwachting personeel voor het eerstvolgende jaar

	2019	2020	2021	2022	2023
Afname (%)	2,1	3,8	2,4	2,6	2,6
Toename (%)	12,1	9,3	17,5	21,1	14,8

3 Bedrijvendynamiek

3.1 Bedrijfsoprichtingen en –opheffingen

In bijlage II vindt u een overzicht van de bedrijvendynamiek naar werklocatie.

Het saldo van oprichtingen en opheffingen in de periode '2022-2023' neemt licht toe.

Van de 2.983 vestigingen die zijn gestart, zijn 2.871 een eenpersoonsvestiging. Deze verhouding is vergelijkbaar met de voorgaande periode.

Het aantal faillissementen in de periode '2022-2023' is toegenomen met 10 ten opzichte van de voorgaande periode. Van de 26 faillissementen in deze periode zijn er 18 na september 2022 opgeheven.

Bij de opheffingen zien we een toename van het aantal vestigingen dat door overige redenen is opgeheven. De helft van de overige opheffingen betreft een eenpersoonsvestiging.

Tabel 3.1 Bedrijfsoprichtingen en -opheffingen van vestigingen naar reden

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Bedrijfsoprichtingen					
Starter	2.270	2.462	2.796	2.851	2.983
Oprichting algemeen	501	571	586	597	546
Vestiging van buiten de gemeente	638	718	942	888	934
Gemeentelijke herindeling 2019	2.478				
Overig	183	174	169	162	168
Totaal oprichtingen	6.070	3.925	4.493	4.498	4.631
Bedrijfsopheffingen					
Faillissement	28	36	18	16	26
Beëindiging activiteiten	1.200	1.473	1.565	1.520	1.567
Vertrek naar buiten de gemeente	1.034	1.034	1.171	1.410	1.365
Overig	569	372	391	294	356
Totaal opheffingen	2.831	2.915	3.145	3.240	3.314
Saldo	3.239	1.010	1.348	1.258	1.317

3.2 Binnengemeentelijke verhuizingen

Het aantal binnengemeentelijke verhuizingen in de periode '2022-2023' is vergelijkbaar met de voorgaande periode.

Het overgrote deel van de verhuizingen binnen de gemeente betreft eenpersoonsvestigingen.

Van de zeven vestigingen in de grootteklasse '50-249 personen' die verhuizen er twee naar een Kennisgebied.

3.2.1 Aantal binnengemeentelijke verhuizingen naar grootteklasse

	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2021-2022	2022-2023
geen vast personeel	5	12	5	3	2
1 persoon	1.330	1.509	1.904	1.890	1.930
2-9 personen	258	328	390	318	311
10-49 personen	74	66	60	67	72
50-249 personen	15	9	8	8	7
250 en meer personen	3	3	0	1	0
Totaal	1.685	1.927	2.367	2.287	2.322

Meer dan de helft van alle binnengemeentelijk verhuizingen in de periode '2022-2023' is binnen de 'Overige gebieden'.

Van de vestigingen die van en naar een bedrijventerrein verhuizen zijn er 50 geen eenpersoonsvestiging.

3.2.2 Aantal verhuizingen van werklocaties en naar werklocaties in de periode '2022-2023'

Van	Naar					Subtotaal
	Bedrijventerrein	Gemengd gebied	Kantoorlocatie	Kennisgebied	Overige gebieden	
Bedrijventerrein	73	13	4	2	52	144
Gemengd gebied	27	157	15	2	302	503
Kantoorlocatie	5	8	16	3	18	50
Kennisgebied	1	1	3	0	3	8
Overige gebieden	83	260	35	2	1.237	1.617
Subtotaal	189	439	73	9	1.612	2.322

4 Ontwikkelingen binnen de Diepenring

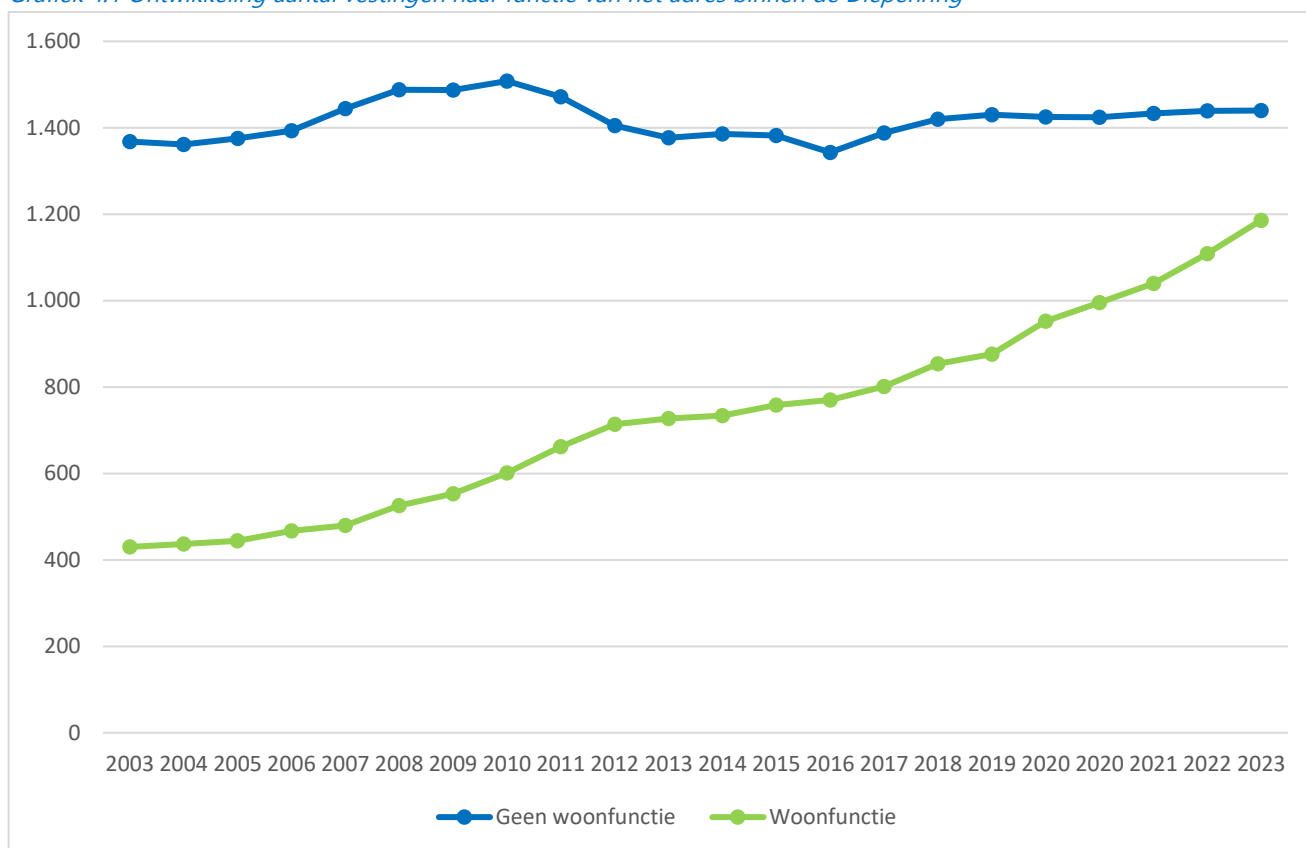
4.1 Ontwikkeling totaal aantal vestigingen Diepenring

Binnen de diepenring van de gemeente Groningen vallen twee buurten: Binnenstad-Noord en Binnenstad-Zuid. In dit hoofdstuk kijken we naar de ontwikkeling van vestigingen binnen dit gebied.

In grafiek 4.1 ziet u de ontwikkeling van het aantal vestigingen die gevestigd zijn op een woonadres of op een niet woonadres binnen de Diepenring.

De groei van vestigingen komt grotendeels door de toename van vestigingen die op een woonadres gevestigd zijn. De activiteiten van deze vestigingen zijn voornamelijk de 'Detailhandel niet via winkel of markt', ICT en in de onderwijsondersteuning.

Grafiek 4.1 Ontwikkeling aantal vestingen naar functie van het adres binnen de Diepenring

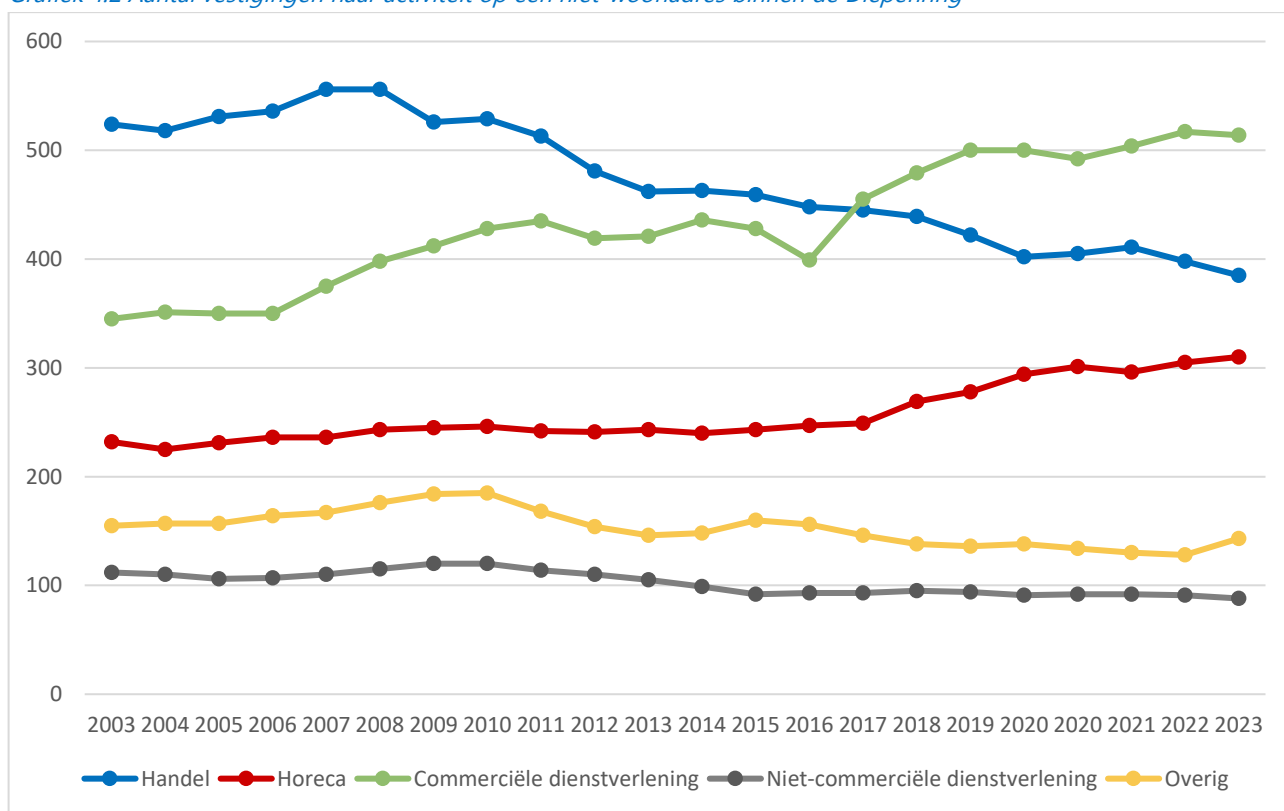
4.2 Ontwikkelingen Diepenring op een niet woonadres

In grafiek 4.2 ziet u de ontwikkeling van het aantal vestigingen die op een niet woonadres gevestigd is. Onder de 'Overig' vallen onder andere de branches 'Bouwnijverheid' en de Gezondheidszorg.

De toename in de 'Commerciële dienstverlening' komt voor het grootste deel door een toename in de SBI-code 'Overige dienstverlening (rest)', binnen deze SBI-code vallen onder andere de tattooshops en de prostitutie. Daarnaast zien we ook een toename van het aantal kappers en nagelstudio's. In de Horeca zien we de toename in de eet- en drinkgelegenheden die geen restaurant zijn.

De afname van vestigingen in de 'Handel' zien we voornamelijk bij de kleding- en modewinkels.

Grafiek 4.2 Aantal vestigingen naar activiteit op een niet-woonadres binnen de Diepenring

5 Bijlagen

Bijlage I Vestigingen en banen per sectie in 2022 en 2023

Sectie	Afdeling	Omschrijving	Vestigingen				Banen			
			2022	2023	Abs.	Proc.	2022	2023	Abs.	Proc.
A Landbouw, bosbouw en visserij	A 01	Landbouw, jacht en dienstverlening voor de landbouw en jacht	199	196	-3	-1,5	367	369	2	0,5
	A 02	Bosbouw; exploitatie van bossen en dienstverlening voor de bosbouw	5	5	0	0,0	x	x	x	x
	A 03	Visserij en kweken van vis en schaaldieren	1	1	0	0,0	x	x	x	x
Totaal sectie A			205	202	-3	-1,5	373	375	2	0,5
B Winning van delfstoffen	B 06	Winning van aardolie en aardgas	.	.	.	.	.	.	.	.
	B 08	Winning van delfstoffen (geen olie en gas)	.	.	.	.	.	.	.	.
	B 09	Dienstverlening voor de winning van delfstoffen	4	4	0	0,0	x	x	x	x
Totaal sectie B			4	4	0	0,0	4	4	0	0,0
C Industrie	C 10	Vervaardiging van voedingsmiddelen	50	57	7	14,0	653	686	33	5,1
	C 11	Vervaardiging van dranken	19	18	-1	-5,3	114	119	5	4,4
	C 12	Vervaardiging van tabaksproducten	1	.	-1	-100,0	x	x	x	x
	C 13	Vervaardiging van textiel	29	24	-5	-17,2	121	93	-28	-23,1
	C 14	Vervaardiging van kleding	25	21	-4	-16,0	35	39	4	11,4
	C 15	Vervaardiging van leer, lederwaren en schoenen	9	11	2	22,2	9	11	2	22,2
	C 16	Primaire houtbewerking en vervaardiging van artikelen van hout, kurk, riet en vlechtwerk (geen meubels)	28	28	0	0,0	74	61	-13	-17,6
	C 17	Vervaardiging van papier, karton en papier- en kartonwaren	4	2	-2	-50,0	x	x	x	x
	C 18	Drukkerijen, reproductie van opgenomen media	46	44	-2	-4,3	269	243	-26	-9,7
	C 19	Vervaardiging van chemische producten	.	.	.	.	.	.	.	.
	C 20	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten	12	12	0	0,0	133	132	-1	-0,8
	C 21	Vervaardiging van producten van rubber en kunststof	6	4	-2	-33,3	x	x	x	x
	C 22	Vervaardiging van overige niet-metaalhoudende minerale producten	13	14	1	7,7	237	228	-9	-3,8
	C 23	Vervaardiging van metalen in primaire vorm	22	23	1	4,5	103	100	-3	-2,9
	C 24	Vervaardiging van producten van metaal (geen machines en apparaten)	4	3	-1	-25,0	x	x	x	x

Sectie	Afdeling	Omschrijving	Vestigingen				Banen			
			2022	2023	Abs.	Proc.	2022	2023	Abs.	Proc.
	C 25	Vervaardiging van computers en van elektronische en optische apparatuur	81	75	-6	-7,4	531	537	6	1,1
	C 26	Vervaardiging van elektrische apparatuur	15	13	-2	-13,3	174	180	6	3,4
	C 27	Vervaardiging van overige machines en apparaten	4	4	0	0,0	x	x	x	x
	C 28	Vervaardiging van auto's, aanhangwagens en opleggers	11	12	1	9,1	684	600	-84	-12,3
	C 29	Vervaardiging van overige transportmiddelen	8	7	-1	-12,5	36	33	-3	-8,3
	C 30	Vervaardiging van meubels	6	7	1	16,7	16	13	-3	-18,8
	C 31	Vervaardiging van overige goederen	108	112	4	3,7	159	178	19	11,9
	C 32	Reparatie en installatie van machines en apparaten	84	96	12	14,3	1.504	1.570	66	4,4
	C 33	Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking	63	65	2	3,2	220	244	24	10,9
Totaal sectie C			648	652	4	0,6	5.813	5.532	-281	-4,8
D Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	D 35	Productie en distributie van en handel in elektriciteit, aardgas, stoom en gekoelde lucht	14	16	2	14,3	1.583	1.801	218	13,8
Totaal sectie D			14	16	2	14,3	1.583	1.801	218	13,8
E Wining en distributie van water; afval- en afvalwaterbeheer en sanering	E 36	Afvalwaterinzameling en -behandeling	2	2	0	0,0	x	x	x	x
	E 37	Afvalinzameling en -behandeling; voorbereiding tot recycling	1	1	0	0,0	x	x	x	x
	E 38	Sanering en overig afvalbeheer	16	16	0	0,0	508	704	196	38,6
	E 39	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en projectontwikkeling	.	.	.	.	.	.	.	.
Totaal sectie E			19	19	0	0,0	757	953	196	25,9
F Bouwnijverheid	F 41	Algemene burgerlijke en utiliteitsbouw en projectontwikkeling	670	751	81	12,1	1.737	1.765	28	1,6
	F 42	Grond-, water- en wegenbouw (geen grondverzet)	62	64	2	3,2	410	541	131	32,0
	F 43	Gespecialiseerde werkzaamheden in de bouw	746	826	80	10,7	3.643	3.590	-53	-1,5
Totaal sectie F			1.478	1.641	163	11,0	5.790	5.896	106	1,8
G Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	G 45	Handel in en reparatie van auto's, motorfietsen en aanhangers	313	319	6	1,9	1.677	1.741	64	3,8
	G 46	Groothandel en handelsbemiddeling (niet in auto's en motorfietsen)	639	649	10	1,6	3.990	4.466	476	11,9
	G 47	Detailhandel (niet in auto's)	2.535	2.583	48	1,9	15.972	16.124	152	1,0

Sectie	Afdeling	Omschrijving	Vestigingen				Banen			
			2022	2023	Abs.	Proc.	2022	2023	Abs.	Proc.
Totaal sectie G			3.487	3.551	64	1,8	21.639	22.331	692	3,2
H Vervoer en opslag	H 49	Vervoer over land	231	230	-1	-0,4	2.243	2.282	39	1,7
	H 50	Vervoer over water	47	48	1	2,1	x	x	x	x
	H 51	Luchtvaart	2	4	2	100,0	x	x	x	x
	H 52	Opslag en dienstverlening voor vervoer	111	109	-2	-1,8	707	782	75	10,6
	H 53	Post en koeriers	92	95	3	3,3	803	837	34	4,2
Totaal sectie H			483	486	3	0,6	3.934	4.094	160	4,1
I Logies-, maaltijd- en drankverstrekking	I 55	Logiesverstrekking	83	91	8	9,6	767	884	117	15,3
	I 56	Restaurants, cafetaria's e.d.	1.046	1.069	23	2,2	9.191	9.532	341	3,7
Totaal sectie I			1.129	1.160	31	2,7	9.958	10.416	458	4,6
J Informatie en communicatie	J 58	Uitgeverijen	70	67	-3	-4,3	673	676	3	0,4
	J 59	Productie en distributie van films en televisieprogramma's; maken en uitgeven van geluidsopnamen	377	403	26	6,9	556	x	x	x
	J 60	Verzorgen en uitzenden van radio- en televisieprogramma's	3	3	0	0,0	x	x	x	x
	J 61	Telecommunicatie	17	17	0	0,0	1.833	2.086	253	13,8
	J 62	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie	1.378	1.437	59	4,3	6.385	6.615	230	3,6
	J 63	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie	166	161	-5	-3,0	x	620	x	x
Totaal sectie J			2.011	2.088	77	3,8	10.075	10.690	615	6,1
K Financiële instellingen	K 64	Financiële instellingen (geen verzekeringen en pensioenfondsen)	15	14	-1	-6,7	585	600	15	2,6
	K 65	Verzekeringen en pensioenfondsen (geen verplichte sociale verzekeringen)	6	6	0	0,0	1.128	1.188	60	5,3
	K 66	Overige financiële dienstverlening	129	129	0	0,0	475	466	-9	-1,9
Totaal sectie K			150	149	-1	-0,7	2.188	2.254	66	3,0
L Verhuur van en handel in onroerend goed	L 68	Verhuur van en handel in onroerend goed	296	304	8	2,7	1.478	1.487	9	0,6
Totaal sectie L			296	304	8	2,7	1.478	1.487	9	0,6
M Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	M 69	Advisering, onderzoek en overige specialistische zakelijke dienstverlening	582	593	11	1,9	2.785	2.788	3	0,1

Sectie	Afdeling	Omschrijving	Vestigingen				Banen			
			2022	2023	Abs.	Proc.	2022	2023	Abs.	Proc.
	M 70	Holdings (geen financiële), conerndiensten binnen eigen concern en managementadvisering	1.739	1.903	164	9,4	3.115	3.439	324	10,4
	M 71	Architecten, ingenieurs en technisch ontwerp en advies; keuring en controle	615	650	35	5,7	2.932	3.048	116	4,0
	M 72	Speur- en ontwikkelingswerk	149	152	3	2,0	1.850	1.883	33	1,8
	M 73	Reclame en marktonderzoek	568	552	-16	-2,8	1.582	1.473	-109	-6,9
	M 74	Industrieel ontwerp en vormgeving, fotografie, vertaling en overige consultancy	1.550	1.625	75	4,8	2.020	2.115	95	4,7
	M 75	Veterinaire dienstverlening	22	22	0	0,0	146	115	-31	-21,2
Totaal sectie M			5.225	5.497	272	5,2	14.430	14.861	431	3,0
N Verhuur van roerende goederen en overige zakelijke dienstverlening	N 77	Verhuur en lease van auto's, consumentenartikelen, machines en overige roerende goederen	120	125	5	4,2	508	561	53	10,4
	N 78	Arbeidsbemiddeling, uitzendbureaus en personeelsbeheer	292	310	18	6,2	2.293	2.639	346	15,1
	N 79	Reisbemiddeling, reisorganisatie, toeristische informatie en reserveeringsbureaus	80	84	4	5,0	239	230	-9	-3,8
	N 80	Beveiliging en opsporing	50	87	37	74,0	474	552	78	16,5
	N 81	Facility management, reiniging en landschapsverzorging	281	317	36	12,8	3.626	3.787	161	4,4
	N 82	Overige zakelijke dienstverlening	386	490	104	26,9	5.454	5.432	-22	-0,4
Totaal sectie N			1.209	1.413	204	16,9	12.594	13.201	607	4,8
O Openbaar bestuur, overheidsdiensten en verplichte sociale verzekeringen	O 841	Openbaar bestuur	38	40	2	5,3	10.127	10.937	810	8,0
	O 842	Overheidsdiensten	21	22	1	4,8	x	x	x	x
	O 843	Verplichte sociale verzekeringen	4	4	0	0,0	x	x	x	x
Totaal sectie O			63	66	3	4,8	14.905	15.678	773	5,2
P Onderwijs	P 852	Primair en speciaal onderwijs	90	90	0	0,0	2.818	2.945	127	4,5
	P 853	Voortgezet onderwijs	58	58	0	0,0	4.769	4.887	118	2,5
	P 854	Tertiair onderwijs	62	61	-1	-1,6	9.354	9.616	262	2,8
	P 855	Overig onderwijs	1.736	1.839	103	5,9	2.295	2.420	125	5,4
	P 856	Dienstverlening voor het onderwijs	38	46	8	21,1	49	66	17	34,7
Totaal sectie P			1.984	2.094	110	5,5	19.285	19.934	649	3,4

Sectie	Afdeling	Omschrijving	Vestigingen				Banen			
			2022	2023	Abs.	Proc.	2022	2023	Abs.	Proc.
Q Gezondheids- en welzijnszorg	Q 861	Ziekenhuizen en geestelijke gezondheids- en verslavingszorg met overnachting	25	25	0	0,0	18.066	18.087	21	0,1
	Q 862	Medische en tandheelkundige praktijken	407	411	4	1,0	2.781	2.837	56	2,0
	Q 869	Paramedische praktijken en overige gezondheidszorg zonder overnachting	1.337	1.444	107	8,0	4.268	4.380	112	2,6
	Q 871	Verpleeghuizen	7	8	1	14,3	3.280	3.322	42	1,3
	Q 872	Huizen en dagverblijven voor verstandelijk gehandicapten	38	39	1	2,6	872	907	35	4,0
	Q 873	Huizen en dagverblijven voor niet-verstandelijk gehandicapten en verzorgingshuizen	23	23	0	0,0	1.815	1.894	79	4,4
	Q 879	Jeugdzorg en maatschappelijke opvang met overnachting	33	35	2	6,1	484	847	363	75,0
	Q 881	Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting gericht op ouderen en gehandicapten	234	271	37	15,8	2.035	2.006	-29	-1,4
	Q 889	Maatschappelijke dienstverlening zonder overnachting niet specifiek gericht op ouderen en gehandicapten	542	589	47	8,7	4.615	4.573	-42	-0,9
Totaal sectie Q			2.646	2.845	199	7,5	38.216	38.853	637	1,7
R Cultuur, sport en recreatie	R 90	Kunst	2.225	2.329	104	4,7	2.699	2.951	252	9,3
	R 91	Culturele uitleencentra, openbare archieven, musea, dieren- en plantentuinen, natuurbehoud	52	51	-1	-1,9	699	707	8	1,1
	R 92	Loterijen en kansspelen	8	10	2	25,0	191	196	5	2,6
	R 93	Sport en recreatie	272	282	10	3,7	1.667	1.831	164	9,8
Totaal sectie R			2.557	2.672	115	4,5	5.256	5.685	429	8,2
S Overige dienstverlening	S 94	Levensbeschouwelijke en politieke organisaties, belangen- en ideële organisaties, hobbyclubs	80	76	-4	-5,0	539	473	-66	-12,2
	S 95	Reparatie van computers en consumentenartikelen	152	152	0	0,0	203	203	0	0,0
	S 96	Wellness en overige dienstverlening; uitvaartbranche	1.120	1.190	70	6,3	1.694	1.800	106	6,3
Totaal sectie S			1.352	1.418	66	4,9	2.436	2.476	40	1,6
T Huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door huishouden voor eigen gebruik	T 97	Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel	.	.	.	.	.	.	.	.
	T 98	Niet-gespecificeerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik	.	.	.	.	.	.	.	.

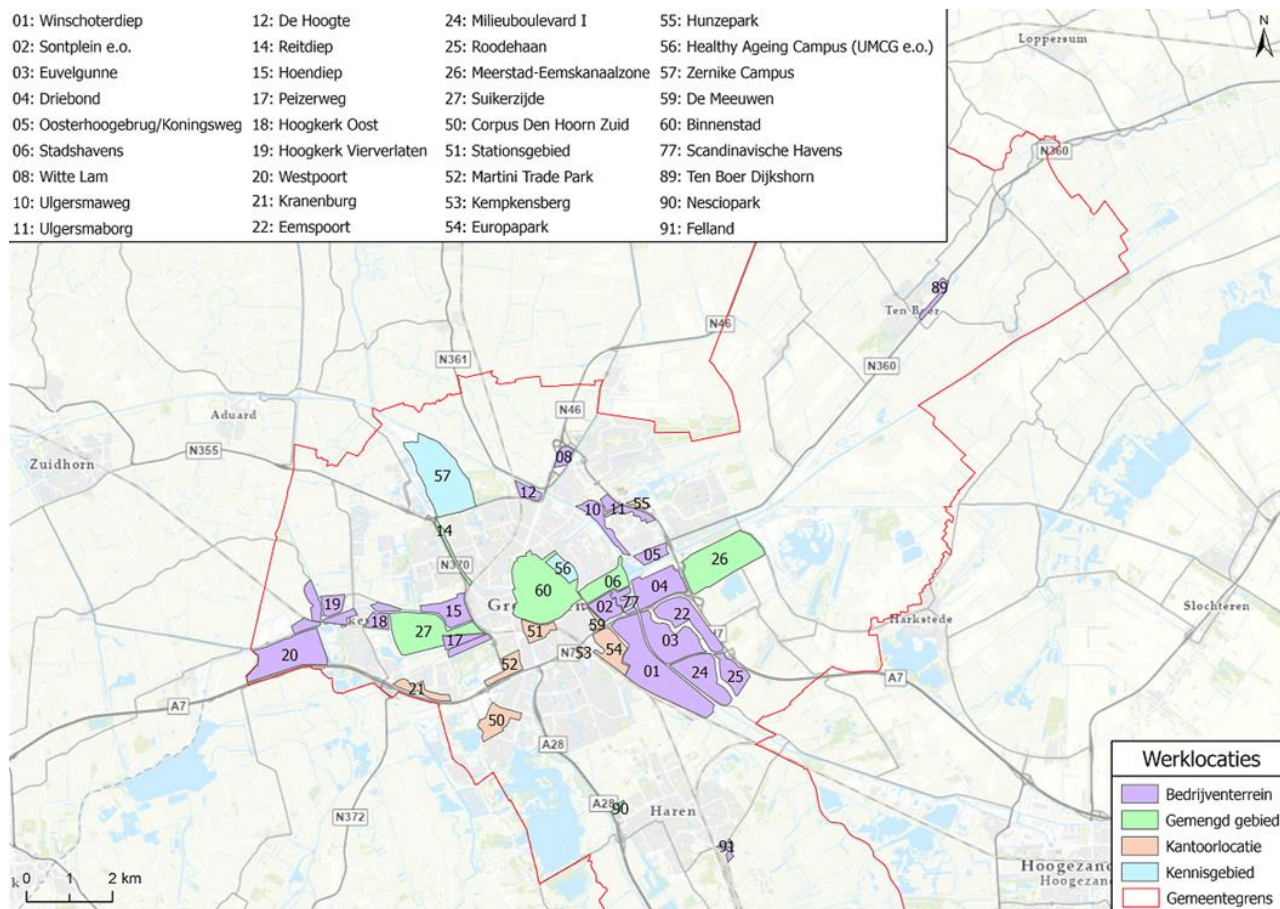
Sectie	Afdeling	Omschrijving	Vestigingen				Banen			
			2022	2023	Abs.	Proc.	2022	2023	Abs.	Proc.
Totaal sectie T			.	.	.	.	.	.	.	.
U Extraterritoriale organisatie en lichamen	U 99	Extraterritoriale organisaties en lichamen	.	.	.	.	.	.	.	.
Totaal sectie U			.	.	.	.	.	.	.	.
Totaal			24.960	26.277	1.317	5,3	170.714	176.521	5.807	3,4

Bijlage II Ontwikkeling vestigingen naar werklocatie en gebied

Werklocatiesoort	Code	Naam	01-04-2022	Begonnen	Opgeheven	Saldo	Binnengemeentelijke verhuizingen (BV)				01-04-2023
							Naar Terrein	Van terrein	Binnen terrein	Saldo BV	
Bedrijventerrein	12	De Hoogte	43	1	4	-3	2	4	0	-2	38
	04	Driebond	237	25	25	0	14	10	3	4	241
	22	Eemspoort	472	56	36	20	67	17	12	50	542
	03	Euvelgunne	180	8	11	-3	8	8	1	0	177
	91	Felland	47	3	5	-2	4	0	1	4	49
	15	Hoendiep	229	24	19	5	15	16	8	-1	233
	18	Hoogkerk Oost	20	1	0	1	1	0	0	1	22
	19	Hoogkerk Vierverlaten	25	2	2	0	0	0	0	0	25
	24	Milieuboulevard I	2	0	0	0	0	0	0	0	2
	05	Oosterhoogebrug/Koningsweg	70	12	6	6	3	9	0	-6	70
	17	Peizerweg	111	8	14	-6	7	6	1	1	106
	25	Roodehaan	1	0	0	0	2	0	0	2	3
	77	Scandinavische Havens	40	5	2	3	2	0	0	2	45
	02	Sontplein e.o.	77	4	5	-1	4	10	0	-6	70
	89	Ten Boer Dijkshorn	38	4	4	0	0	1	0	-1	37
	11	Ulgersmaborg	132	6	4	2	6	10	0	-4	130
	10	Ulgersmaweg	87	4	4	0	1	5	0	-4	83
	20	Westpoort	19	4	2	2	1	1	0	0	21
	01	Winschoterdiep	263	17	31	-14	18	11	4	7	256
	08	Witte Lam	91	10	5	5	5	6	0	-1	95
Totaal Bedrijventerrein			2.184	194	179	15	160	114	30	46	2.245
Kantoorlocatie	50	Corpus Den Hoorn Zuid	238	36	37	-1	13	11	3	2	239
	59	De Meeuwen	20	11	1	10	10	0	0	10	40
	54	Europapark	239	42	27	15	16	14	5	2	256
	55	Hunzepark	11	0	0	0	1	0	0	1	12
	53	Kempkensberg	6	0	0	0	0	0	0	0	6
	21	Kranenburg	73	7	9	-2	8	3	2	5	76
	52	Martini Trade Park	143	15	10	5	10	8	0	2	150
	51	Stationsgebied	65	7	6	1	5	5	0	0	66

Werklocatiesoort	Code	Naam	Binnengemeentelijke verhuizingen (BV)								01-04-2023
			01-04-2022	Begonnen	Opgeheven	Saldo	Naar Terrein	Van terrein	Binnen terrein	Saldo BV	
Totaal Kantoorlocatie			795	118	90	28	63	41	10	22	845
Kennisgebied	56	Healthy Ageing Campus (UMCG e.o.)	29	0	0	0	0	0	0	0	29
	57	Zernike Campus	128	8	7	1	9	8	0	1	130
Totaal Kennisgebied			157	8	7	1	9	8	0	1	159
Gemengd gebied	60	Binnenstad	4.253	791	589	202	255	304	139	-49	4.406
	26	Meerstad-Eemskanaalzone	4	0	0	0	1	1	0	0	4
	90	Nesciopark	9	2	1	1	0	0	0	0	10
	14	Reitdiep	111	27	19	8	11	19	5	-8	111
	06	Stadshavens	182	32	30	2	18	21	1	-3	181
	27	Suikerzijde	56	11	6	5	9	13	1	-4	57
Totaal Gemengd gebied			4.615	863	645	218	294	358	146	-64	4.769
Overige gebieden		Garmerwolde	70	5	7	-2	5	0	0	5	73
		Glimmen	162	14	13	1	5	5	0	0	163
		Groningen	14.287	2.998	2.123	875	381	469	996	-88	15.074
		Haren Gn	1.680	232	154	78	70	52	47	18	1.776
		Harkstede GN	35	5	2	3	2	2	0	0	38
		Lageland GN	21	2	1	1	0	0	0	0	22
		Lellens	11	0	0	0	0	0	0	0	11
		Meerstad	203	60	20	40	46	7	4	39	282
		Noordlaren	85	11	7	4	2	1	1	1	90
		Onbekend	39	14	4	10	15	4	0	11	60
		Onnen	83	20	6	14	5	2	0	3	100
		Sint Annen	31	0	2	-2	0	0	1	0	29
		Ten Boer	287	56	34	22	16	12	9	4	313
		Ten Post	92	14	10	4	2	3	3	-1	95
		Thesinge	75	13	4	9	1	1	0	0	84
		Winneweer	18	1	1	0	1	0	0	1	19
		Woltersum	30	3	5	-2	3	1	0	2	30
Totaal Overige gebieden			17.209	3.448	2.393	1.055	554	559	1.061	-5	18.259
Totaal			24.960	4.631	3.314	1.317	1.080	1.080	1.247	0	26.277

Bijlage III Grafisch overzicht van de werklocaties

Bijlage IV Overzicht indeling speerpuntsectoren

Creatieve industrie	Bron: CBS/ Monitor topsectoren 2018
SBI Code	Omschrijving
J 5811	Uitgeverijen van boeken en databanken
J 5812	Databanken
J 5813	Uitgeverijen van kranten
J 5814	Uitgeverijen van tijdschriften
J 5819	Overige uitgeverijen (niet van software)
J 5821	Uitgeverijen van computerspellen
J 5829	Overige uitgeverijen van software
J 59111	Productie van films (geen televisiefilms)
J 59112	Productie van televisieprogramma's
J 5912	Facilitaire activiteiten voor film- en televisieproductie
J 5913	Distributie van films en televisieproducties
J 5914	Bioscopen
M 7021	Public relationsbureaus
M 71111	Architecten (geen interieurarchitecten)
M 71112	Interieurarchitecten
M 7311	Reclamebureaus
M 74101	Communicatie- en grafisch ontwerp
M 74102	Industrieel en productontwerp
M 74103	Interieur- en ruimtelijk ontwerp
M 74201	Fotografie
R 90011	Beoefening van podiumkunst
R 90012	Producenten van podiumkunst
R 9002	Dienstverlening voor uitvoerende kunst
R 9003	Schrijven en overige scheppende kunst
R 91019	Overige culturele uitleencentra en openbare archieven
R 91021	Musea
R 9103	Monumentenzorg

Energie	Bron: CBS/ Monitor topsectoren 2018
SBI Code	Omschrijving
B 0620	Winning van aardgas
B 0910	Dienstverlening voor de winning van aardolie en aardgas
C 2720	Vervaardiging van batterijen en accumulatoren
D 35111	Productie van elektriciteit door thermische, kern- en warmtekrachtcentrales
D 35112	Productie van elektriciteit door windenergie
D 35113	Productie van elektriciteit door zonnecellen, warmtepompen en waterkracht
D 3512	Beheer en exploitatie van transportnetten voor elektriciteit, aardgas en warm water
D 3513	Distributie van elektriciteit en gasvormige brandstoffen via leidingen
D 3514	Handel in elektriciteit en in gas via leidingen
D 3520	Productie van aardgas
D 3530	Productie en distributie van stoom en gekoelde lucht
M 72113	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk voor overige toepassingen
M 72192	Technisch speur- en ontwikkelingswerk
M 72199	Overig natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk (niet biotechnologisch)

ICT-sector Bron: OESO/CBS (ICT, kennis en economie 2019 CBS)

SBI Code	Omschrijving
J 5821	Uitgeverijen van computerspellen
J 5829	Overige uitgeverijen van software
C 2611	Vervaardiging van elektronische componenten
C 2612	Vervaardiging van elektronische printplaten
C 2620	Vervaardiging van computers en randapparatuur
C 2630	Vervaardiging van communicatieapparatuur
C 2640	Vervaardiging van consumentenelektronica
C 2680	Vervaardiging van informatiedragers
G 4651	Groothandel in computers, randapparatuur en software
G 4652	Groothandel in elektronische en telecommunicatieapparatuur en bijbehorende onderdelen
J 6110	Draadgebonden telecommunicatie
J 6120	Draadloze telecommunicatie
J 6130	Telecommunicatie via satelliet
J 6190	Overige telecommunicatie
J 6201	Ontwikkelen, produceren en uitgeven van software
J 6202	Advisering op het gebied van informatietechnologie
J 6203	Beheer van computerfaciliteiten
J 6209	Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie
J 6311	Gegevensverwerking, webhosting en aanverwante activiteiten
J 6312	Webportals
S 9511	Reparatie van computers en randapparatuur
S 9512	Reparatie van communicatieapparatuur

Life sciences & Health Bron: RUG werkgelegenheid, Bedrijvigheid 2012 (Cluster Healthy Ageing)

SBI Code	Omschrijving
A 0128	Teelt van specerijgewassen en van aromatische en medicinale gewassen
C 2110	Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen
C 2120	Vervaardiging van farmaceutische producten (geen grondstoffen)
C 2660	Vervaardiging van bestralingsapparatuur en van elektromedische en elektrotherapeutische apparatuur
C 32501	Tandtechnische bedrijven
C 32502	Vervaardiging van medische instrumenten en hulpmiddelen (geen tandtechniek)
G 46461	Groothandel in farmaceutische producten
G 46462	Groothandel in medische en tandheelkundige instrumenten, verpleeg- en orthopedische artikelen en laboratoriumbenodigdheden
G 4773	Apotheken
M 72112	Biotechnologisch speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van medische producten en farmaceutische processen en van voeding
M 72193	Speur- en ontwikkelingswerk op het gebied van gezondheid en voeding (niet biotechnologisch)
Q 86101	Universitair medische centra
Q 86102	Algemene ziekenhuizen
Q 86103	Categorale ziekenhuizen
Q 86104	Geestelijke gezondheids- en verslavingszorg met overnachting
Q 8621	Praktijken van huisartsen
Q 86221	Praktijken van medisch specialisten en medische dagbehandelcentra (geen tandheelkunde of psychiatrie)
Q 86222	Praktijken van psychiaters en dagbehandelcentra voor geestelijke gezondheids- en verslavingszorg
Q 86231	Praktijken van tandartsen
Q 86232	Praktijken van tandheelkundig specialisten
Q 86911	Praktijken van verloskundigen
Q 86912	Praktijken van fysiotherapeuten
Q 86913	Praktijken van psychotherapeuten, psychologen en pedagogen
Q 86919	Overige paramedische praktijken (geen fysiotherapie en psychologie) en alternatieve genezers
Q 86921	Gezondheidscentra
Q 86923	Preventieve gezondheidszorg (geen arbobegeleiding)
Q 86924	Medische laboratoria, trombosediensten en overig behandelingsondersteunend onderzoek
Q 86925	Ambulancediensten en centrale posten
Q 86929	Samenwerkingsorganen op het gebied van gezondheidszorg en overige gezondheidszorgondersteunende diensten
Q 88101	Thuiszorg
Q 88103	Ondersteuning en begeleiding van gehandicapten

Colofon

Werkgelegenheid en bedrijvendynamiek in de gemeente Groningen 2022-2023

Auteurs

Harry Wassebalie

Maand van uitgave

Maart 2024

Opdrachtgever

Gemeente Groningen

Fotografie

Erik van der Werff

Uitgave

Onderzoek, Informatie en Statistiek Groningen

Online publicaties OIS Groningen

<https://publicaties.oisgroningen.nl/>

Contactgegevens

T: (050) 367 56 30

E: info@oisgroningen.nl

I: www.oisgroningen.nl